

UDK 78.071.1 Leban: 929(497.13)"19"
(03.041)

Dubravka Franković O KOMPOZITORSKOM LIKU AVGUSTA ARMINA
Zagreb LEBANA (1847-1879) NA TEMELJU GRADJE ZA
BIOGRAFSKI I MUZIKOGRAFSKI LEKSIKON
FRANJE KUHAČA

Kuhač nije stigao obraditi prikupljenu gradju za svoj Biografski i muzikografski leksikon, napisati potrebna objašnjenja i interpretacije. Sačuvani listići s biografskim podacima ispisani Kuhačevim rukopisom, novinski izresci, razne bilješke, pisma i fotografije nalaze se u istim kartonskim kutijama kako ih je Kuhač ostavio: razvrstani prema nacionalnoj pripadnosti muzičara, po grupama muzičkih zanimanja, unutar toga po prezimenima složenim alfabetskim redom.

Gradja o Avgustu Arminu Lebanu nalazi se u "Slovenskim glazbenicima", u svežnjiču opasanom papirnatom pasicom na kojem je Kuhač napisao: "XIX - Leban slovenski glasbenik", a s unutarnje strane dopisao: "Leban Anton (!) hat einige slovenische Schullieder und Chöre im 'Učiteljski tovariš' und 'Vrtec' veröffentlicht. P.v. Radics p. 44-45". Svežnjič sadrži: dva novinska izreska, pet pisama, koncept Kuhačeva pisma Janku Lebanu i jednu dopisnicu. Svi su materijali obilježeni signaturom Arhiva Jugoslavenske akademije, bez obzira na kronološki slijed ili sadržajnu povezanost.¹ U prvi se čas čini da je Kuhač prikupljao podatke o Janku Lebanu: zbog potpisa na tri pisma koje je on uputio Kuhaču i naslova na dva pisma upućena njemu. Dovedeni u sadržajnu povezanost ovi dokumenti, međjutim, otkrivaju zanimljivu činjenicu: većina je u vezi s bratom Janka Lebana i sadrže podatke o Avgustu Arminu Lebanu.

Katkad je teško rekonstruirati kako je Kuhač saznao imena svih onih muzičara koje je namjeravao obraditi i uvrstati u svoj leksikon. Za mnoge od njih gradja je oskudna ili ne odaje put Kuhačevih informacija. Vidljiv je i prepoznatljiv uvijek njegov osnovni poticaj: zabilježiti sve što se - prema njegovu mišljenju - odnosi na muzičke kulture južnih Slavena.

U slučaju Avgusta Armina Lebana gradja pokazuje da je Janko Leban bio prvi koji se obratio Kuhaču te ga na taj način upozorio ne samo na brata već i na sebe. Ostat će vjerojatno nerazjašnjeno da li se Kuhačeva napomena "K životopisu Lebana slov. glasbotvorca" (dopisana na zadnju stranu pisma Janka Lebana od 19.8.1879.), odnosi samo na

¹ Arhiv JAZU, F. Kuhač: Gradja za Biografski i muzikografski leksikon, XVII-2, Slovenski glasbenici, br. 109, 110, 112, 113, 115, 116, 118, 119, 120.

Avgusta Lebana. Iz korespondencije koju je Janko Leban godine 1879. započeo s Kuhačem da pomogne afirmaciji kompozitorskog opusa rano preminula brata, razabiru se podaci i o njemu; ona vrst podataka koja je Kuhaču mogla poslužiti za kraći tekst o Janku Lebanu u leksikonu slovenskih glazbenika.

Ljeti 1879. godine, tri mjeseca nakon bratove smrti, Janko Leban intenzivno radi na sredjivanju bratove muzičke ostavštine: želi da njegove najbolje kompozicije budu štampane, jer je Avgust Armin za života malo objavljivao.² U nepotpisanom nekrologu u rubrici "Listek", (izrezak iz novina na koji je Kuhač napisao "Soča, v Gorici 14. junija 1879, br. 24"), oplakan je "narodnjak" i "genjalni slovenski skladatelj", za kojeg je "glasbeni strokovnjak g. Tovačevski" u Beču rekao da je "redek talent", a njegove kompozicije "polne ognja"; neki talijanski kompozitor ih je "pohvalil".³ Uprkos tim (i drugim) pozitivnim ocjenama, Janko Leban želi biti sasvim siguran u pravu vrijednost bratove muzičke ostavštine. Osjeća da sam nije dorastao za stručnu i objektivnu ocjenu, nepovjerljiv je prema sudu nekih slovenskih muzičkih stručnjaka te se stoga obraća Kuhaču s molbom da pregleda i ocijeni većinu sačuvanih kompozicija preminula brata.⁴ To inicijalno pismo ove prepiske nije u gradji za Kuhačev biografski leksikon (a ne nalazi se ni u Kuhačevoj ostavštini u Arhivu Hrvatske), i tako nije poznata formulacija s kojom je Leban predstavio Kuhaču svog brata, njegov kompozitorski opus i obrazložio zašto se obraća baš njemu za recenziju. Moguće je, međjutim, zamisliti da je Janko Leban - učitelj i sam kompozitor - jednostavno imao povjerenja u Kuhačevu ozbiljnost i stručnost.

Na ovo prvo (nesačuvano) Lebanovo pismo Kuhač je 18.8.1879. odgovorio:

"Velecienjeni Gospodine! Drage volje ću pregledati i ocieniti sve glasbotvore Vašega preminušega brata. Dobro bi bilo, da napišete (ma i na kratko) životopis njegov, jer bi takav opis mogao upotriebiti stranom za ocienu, stranom za moj muzikalni plutarh (slovník)." Zatim je dodao: "Šta je to, da svi mladi glasbotvorci tako brzo umru u toj Gorici? Okolica je liepa i plodna a čini mi se i zdrava, ili je valjda prevelik napor tomu kriv?"⁵

Već slijedeći dan odgovorio je Janko Leban Kuhaču na "prijazno pismo" koje ga "osrčuje" da Kuhaču pošalje glasbotvore brata Avgusta; moli Kuhača "da strogo sodi (...) osobito pa o 'Kitici cvetja' (...) kajti moj brat je to delo imel za najboljše, in vendar nekateri tako ne sodijo, temveč imajo druge glasbotvore njegove za boljše"; Kuhač neka uz svaku kompoziciju napiše "dobra", ako je "pripravna za tisek"; Leban napominje da

2 Usp. D. Cvetko: *Zgodovina glasbene umetnosti na Slovenskem III*, Ljubljana 1960, str. 288; *Ibidem*, str. 272. A.A. Leban objavio je godine 1878. pjesmu u "Šopek mičnih napevov za šolo in dom" (uredio F. Stegnar), a iste godine surađivao je i u "Cerkvenom glasbeniku", *ibidem*, str. 242-243.

3 Arhiv JAZU, Slovenski glasbenici, br. 118. Pismo J. Lebana F. Kuhaču, 19.8.1879, Arhiv JAZU, Sl. Gl. br. 109.

4 *Ibidem*, br. 109, u pismu Kuhaču J. Leban napominje da je njegov brat bio veoma produktivan skladatelj, ali se sve njegove kompozicije nisu sačuvale, jer je neke podijelio prijateljima "in so se - pozgubile!"

5 Arhiv Hrvatske, Kuhačeva muzičko-literarna ostavština, XVII, 52/IV, br. 227.

6 Oba su novinska izreska sačuvana u Arhivu JAZU, u gradji za Slov.

je njegova najveća želja da vidi štampane bratove kompozicije, no sam nema novaca te pita Kuhača: "kaj naj storim z glasbotvori Avgustovimi?" Moli zatim da čuva bratove kompozicije i šalje mu dva izreska iz novina u kojima su objavljeni nekrolozi koji sadrže i elemente za biografiju njegova brata, uz napomenu da ih vrati.⁶ U istom pismu odgovara i na Kuhačevo pitanje o uzrocima Avgustove prerane smrti riječima koje izražavaju poštovanje prema bratovu pozivu i radu, izvjesno ogorčenje prema sredini u kojoj je živio, no prije svega bratsku ljubav.⁷ Uz ovo pismo Kuhaču priložio je Janko Leban četiri narodne pjesme u Avgustovoj obradi. S izborom četiriju "narodnih" pjesama (koje se "pojo v Gabrijah pri Tolminu na Primorskem"), Leban kao da je želio olakšati prvi susret Kuhača s Avgustovim stvaralaštvom.

Na ovo je Lebanovo pismo Kuhač odgovorio već 11. rujna. Iako se ispričava što kasni s odgovorom, učinio je to u stvari brzo: nerijetko u toj 1879. godini ne odgovara na sva pisma svojih adresata ili se ispričava zbog kratkoće pisma. Bio je zauzet mučnim poslom korektura, štampanja i distribucije svoje Zbirke. Taj zaista brz odgovor Lebanu opširno je Kuhačevo mišljenje o kompozicijama Avgusta Armina Lebana:

"Velecijenjeni Gospodine!

Bio sam skoro tri nedelje od kuće odsutan, a to je uzrok što Vam istom sada pišem. Vi ste gospodine, željeli, da Vam sud svoj izrečem o glasbotvorih Vašega preminuvšega brata, koje ste dobrotu imali, meni na ogled slati, te koje Vam time povratim.

Vaš je brat talentiran samouk bio, više liričnoga i religioznoga čuvstva nego li junačkoga uzleta. Tovačovski dobro je rekao, da bi on iz njega mogao šta načiniti, jer je prilično mnogo osebnosti imao i produktivan bio. Šteta da Vaš brat nije imao učitelja ili prijatelja od struke, koji bi mu savjetovao bio, kako da ovo i ono vrši i utanači. Nije bo dosta znati kvintam i oktavam izbjeći, pravila modulacije, ritma i.t.d. znati, to jest sve ono, što se u tako zvanom generalbasu uči, nego kompozitor mora još o koječem upućen biti. Da je tko Vašega brata upozorio, da nije dobro 1) svagdje i svuda upotrijebiti varav klon (Trugschluss) i odviše modulirati, jer time misao naravnost svoju izgubi 2) da se nasmije jedan te isti *ritmični* motiv više puta upotrijebiti kao glavni motiv (prisposobite pjesme: 'Beseda sladka domovina', 'Da smo Kanalci', 'Oj tiho srce moje', 'Na boj' i.t.d.) jer tada ljudi misle, da je i *melodija* uvijek jedna te ista ... etc: to bi on mogao i uz ono glasbeno znanje, koju si je stekao, vrstnoga proizvesti; jer priznati se mora, da je za glasbu sretno disponiran bio, i da si je pravac izabrao, koji se najviše približuje *narodnoj* (pučkoj) našoj glasbi. Glasbeni proizvodi našega roda, mogu se naime prisposobiti sa sitnoslikarijom (Miniatur-Malerei), ili sa kratkim sentencioznim govorom orientalaca. Prvi ne treba mnogo platna i mastila ni odviše mastilnih tonova (Farbentöne), drugi ne troši mnogo rieči, i ne sastavlja velike periode, pa ipak toliko a kadkada još i više kaže, nego talijanski slikar, koji svoje platno na hvate mjeri, ili njemački govornik, koji pol sata govori, dok jednu zdravu misao izrekne.

glazbenike, br. 118 i br. 119. U "Listku" "Soče" objavljen je opširan (nepotpisan) nekrolog A.A. Lebanu, afirmativan u svakom pogledu. U "Vrtcu" potpisnik "Gradimir" obrađa se posebno slovenskoj omladini i djeci, da probudi sjećanje na kompozitora koji im je darovao "lepe napeve", koji je ljubio slovenski narod i slovensku omladinu.

⁷ *Brat je umro od bolesti od koje je bolovao više godina: "pridobit si jo je žalibog s preveliko gorečnostji za narodno petje. Pel je preveč uže kot otrok, po tem je pa bil neutrudljiv boritelj na polji našega*

Ne kažem, da je Vaš brat ta glasbena načela našega naroda slučajno pogodio, nego tvrdim, da je znajući hćeo slijediti i sačuvati tu našu tradiciju.

Iz razloga toga savjetovao bih Vam, da ne izdajete štampom sve kompozicije Augustove, nego samo one, koje tomu pravcu odgovore, jer ovi su najviše originalni i jezgroviti. Ako to učinite, to j. ako izbor najboljih glasbotvora obielodanite, to ćete mnogo više njegovoj slavi doprinieti, nego ako sve štampate. Ja sam Vam na sve one glasbotvore, koje mislim, da bi dobro bilo obielodaniti, plavom olovkom napisao slovo K.

Latinska maša vrlo je liepa, a tako i Kyrie i Gloria nedovršene maše. Pjesmica Zvonček krasan je cviet, isto tako njeke komade u Piščalki i u Kiticah. Najviše se mene dojmlju njegove male crkvene pjesmice, to su pravi biseri. Zato bi želio, da ove kao i nedovršenu mašu obielodanite u kojem časopisu; veliku mašu pako, i pjesme iz Piščalke i Kitice da šaljete Glazbenoj matici. Dobro će biti, da prije nego što ih Matici šaljete, tkogod pregleda, a ja bih tada djela Vašega brata Matici toplo preporučio.

Nadam se, da mi nećete zamjeriti iskrenost moju, nu ja sam vikao očito govoriti i nepristrano suditi, te mrzim ono talijansko lizanje a potajno rovarenje. Sve što ste mi poslali, vraćam Vam time, samo sam si pridržao za moj slovník one dvie novine, misleći, da Vi još koji eksemplar od njih imadete. Ako tomu nije tako, to ću biografiju Vašega brata prepisati, te rečene novine Vam povratiti (...).⁸

Kuhač je pročitao poslana novinske izreske u kojima su - uz biografske podatke - objavljena i mišljenja nekih stranih muzičara o Avgustu Lebanu. Važno je, međutim, da nakon analize njegovih kompozicija i sam zapaža njegovu nadarenost, a posebno ističe "da si je pravac izabrao, koji se najviše približuje narodnoj (pučkoj) našoj glasbi" te "da je znajući hćeo slijediti i sačuvati tu našu tradiciju". Smatra to i najvrednijim te stoga i savjetuje Janka Lebana da bratove kompozicije izda u izboru najboljih i to onih "koje tome pravcu odgovore". Treba takodjer zapaziti Kuhačev prijedlog da te kompozicije pregleda još netko, te spremnost da ih preporučí Glazbenoj matici. Napisao je to prije nego je znao za neslaganje Avgusta Lebana i Glazbene matice, nastalo i zbog toga jer su tadašnji Matičini odbornici ocijenili Lebanove kompozicije za "posnetek italijanskih arij".⁹

Jasno je da Janko Leban sa zahvalnošću odgovara na ovo Kuhačevo pismo, 19.9. iste godine. Zahvaljuje na "strokovnjaškej i pravični sodbi"; žali što ne može poslušati savjet da kompozicije koje je Kuhač "odobrio" ponudi Glazbenoj matici; objašnjava to time što je Glazbena matica "jako partajična in

petja; pa tudi utrudljivo učiteljevanje in okolnost, da se je premalo gibal (eine zu geringe Körperbewegung) provzročila je njegovo zgodnjo smrt". Arhiv JAZU, Sl. gl. br. 109, 19.8.1879.

8 Arhiv JAZU. Pismo je citirano prema konceptu koji se nalazi u gradnji za Sl. gl. br. 116, a datum je prepisan iz Kuhačeva prijepisa istog koncepta u Arhivu Hrvatske, XVII, 52/VI br. 231. U tom prijepisu nema znatnijih odstupanja od teksta koncepta. Na pr. u konceptu Kuhač piše: "Latinska maša je vrlo liepa, a tako i Kyrie i Gloria nedovršene maše." U prijepisu: "(...) nu još ljepša je Kyrie i Gloria nedovršene maše".

9 Nerazumijevanje između A.A. Lebana i članova Glazbene matice (o tome opširno piše J. Leban u svom, još ne citiranom, pismu Kuhaču od 19.9.1879. Arhiv JAZU, Sl. gl. br. 111), nastalo je vjerojatno i zbog toga što je A. Leban suradjivao u novoosnovanom "Cerkvenom glasbeniku" (1878) ljubljanskog Cecilijanskog društva, koje je odmah nakon osnutka

Matičarji so odločni protivniki Avgustu"; nakon bratove smrti poslao je Glazbenoj matici "Kitico cvetja" s molbom da bude štampana, ali je odbijena; iako su talijanski umjetnik, kapelnik Mugnone i njemački kompozitor Windspach ocijenili ove bratove kompozicije kao originalne "in da ne veje s njih italijanski duh", artistski odbor (Stegnar, Angelik Hribar, Valenta i Hlavka) prosudio je: "Kompozicije v 'Kitici' ne ugajajo pravilom harmonije in nijso originalne, nego le posnetek italijanskih arij"; svoje su mišljenje objavili i u "Slovenskom narodu" te su time "moralično uničili" Lebanova brata "kot skladatelja"; Leban će sam pokušati izdati ove bratove kompozicije, jer ništa ne želi slati u Ljubljano.¹⁰

Nema podatka da je Kuhač odgovorio na ovo Lebanovo pismo. Leban, međutim, i dalje obavještava Kuhača o problemima štampanja bratovih kompozicija, te mu u pismu od 6.11.1879. piše da nema izgleda da itko objavi "Kitice cvetja". Neki "knjigotržac" iz Gorice tražio ih je, doduše, na uvid, rekao da su "lijepe i melodične" ali "nemeškega značaja" i to na način Mendelssohna. U istom pismu još jednom zahvaljuje Kuhaču i to viješću ga je gorička "Soča" obavijestila svoje čitaocima o Kuhačevoj pozitivnoj ocjeni pjesama Avgusta Armina Lebana, a "primorski Slovenci" zahvaljuju što je vratio čast "mojemu blagomu bratu", koju je Hlavka "oskvrnuo". Pismo sadrži i jednu molbu: Janko Leban šalje uz pismo i mišljenje spomenutog "knjigotržca" iz Gorice u nadi da će Kuhač posredovati svojom preporukom.¹¹

Time je iscrpljen onaj dio gradje za Kuhačev biografski i muzikografski leksikon u kojem se nalaze podaci o kompozitorskom liku Avgusta Armina Lebana. U nju smo uključili i Kuhačevo pismo od 18.8.1879, jer je njen integralni dio. Ipak, Kuhačevo pismo od 11.9.1979. glavni je oslonac ovoj rekonstrukciji.

Izvjeshno je da Kuhač izriče svoj sud uvidom u "Latinsku misu", zatim Kyrie i Gloria iz nedovršene mise; pregledom malih crkvenih pjesmica te pjesmica iz zbirke "Piščalke" i zbirke "Kitica cvetja". Bio je to izbor iz kompozitorskog opusa, iz neobjavljenih vokalnih skladbi - onih koje je Janko Leban odlučio (ili mogao) poslati Kuhaču. Osim spomenute mise radilo

(1877) došlo u sukob s Glasbenom maticom, jer se "med seboj nista ločila le idejno, ampak tudi zato, ker je prvo segalo v območje druge. Glasbeni matici je bila namreč ena izmed nalog tudi gojitev cerkvenega petja in izdajanje cerkvenih skladb. Z ustanovitvijo Cecilijinega društva pa je kazalo, da se bo to področje preneslo slej ko prej vanj". D. Cvetko, op. cit., str. 236-237.

¹⁰ Arhiv JAZU, Sl. gl., pismo J. Lebana F. Kuhaču, 19.9.1979, br. 110. O svom postupku u vezi s tim J. Leban piše Kuhaču: "Jaz nijsem molčal in sem zagovarjal v "Narodu" svojega brata, ker sem bil prepričan, da je ona kritika bila nepravilna, nesramna, osobna. Med "Matico" in mojim bratom bila je namreč vedna napetost, ker jej je moj brat tudi javno marsikako grenko povedal, ker dalje enkrat ponujenu mu diplome nij hotel sprejeti in ker nij hotel dovoliti, da nekatere kompozicije njegove tiskom izda. Baš zaradi tega sem jaz hotel vedeti Vaše menenje k "Kitici"; zdaj šele vem, da se nijsem motil. Kompozicije, ki ste jih zaznamovali bodem skusil sam izdati, v Ljubljano ne pošljem ničesa. Žalibog pri nas Slovencev vlada le zavist in needinost. Kranjci so čez Primorce, Štajerce čez Kranjce; istina pa je, da so ljubljanski glasbeniki preveč domišljavi; "was ihr nicht mhnzt, glaubt ihr, gelte nicht". Ta Goethejev izrek da se obrnuti posebno na Matičarje". Teško

o malim formama; duh tih kompozicija je *lirski*, često *religiozan*, blizak *narodnom*. U ocjeni je spomenuta *produktivnost* (što znači lakoća stvaranja) Avgusta Lebana, a zatim *dispozicija* (što je sklonost, pripremljenost, nadahnuće, u krajnjem tumačenju). Avgust Armin Leban i po ovim karakteristikama pripada krugu slovenske rane muzičke romantike u kojoj se religiozno osjećanje nerijetko nalazi, a u njegovu je slučaju vjerojatno i spona s pučkom crkvenom pjesmom ("male crkvene pjesmice, to su pravi biseri", pisao je Kuhač).

Kuhačev sud o kompozitorskom liku Avgusta Armina Lebana, izrečen 1879. godine, u mnogočemu je točan, iako treba primijetiti da u Kuhačevu pismu, osim nekoliko primjedbi o načinu Lebanove kompozicijske tehnike, nedostaju analize njegovih kompozicija koje je imao na uvid. Zamjetljivo je da Kuhač na nekoliko mjesta spominje Lebanovu povezanost uz "narodno", ne poriče mu "originalnost", ali argumente za svoje mišljenje ne iznosi. Pojačani akcent koji stavlja upravo na ove oznake njegova kompozitorskog opusa potpuno je razumljiv u kontekstu Kuhačevih želja i povremene sklonosti da vidi ne toliko ono što jest, već kako bi trebalo biti.¹²

Obrada spomenutih izvora zahtijeva na kraju (ne i mimo teme) reći, da su Janko Leban i Franjo Kuhač i ovom korespondencijom potvrdili svoje stručne in ljudske kvalitete. Iako Janko Leban nije imao kompozitorski talent svog brata, ipak je i sam komponirao.¹³ Ni u jednom pismu Kuhaču, međutim, to ne spominje. Sve su njegove misli i akcije u službi afirmacije starijeg, rano umrlog brata. Franjo Kuhač poznatim marom podupiranja mladih kompozitora prihvaća recenziranje kompozitorskog opusa Avgusta Armina Lebana u vrijeme kada je bio potpuno zaokupljen problemima izdavanja svoje Zbirke. Samu Zbirku spominje jednom: ne u molbi da Leban postane pretplatnik ili povjerenik, već da mu pokloni Zbirku u znak zahvalnosti za pomoć u prikupljanju podataka o tekstovima i napjevima nekih slovenskih narodnih napjeva.¹⁴ Sklonost muzičkoj umjetnosti, pa

je na temelju ovih podataka (a nije ni predmet ovog rada), objasniti pravi razlog neslaganja Glazbene matice i A.A. Lebana.

11 *Arhiv JAZU, Sl. gl. br. 113. U istoj se gradnji nalazi i pismo upućeno J. Lebanu, a predočeno Kuhaču (Sl. gl. br. 120).*

12 *Usp. D. Cvetko, op. cit., str. 288: "Tudi Avgust Armin Leban (1846-1879) se je posvetil samo vokalu. V generalbas ga je uvedel nekdanji regens chori goriške katedrale J. Schreiber, dalje pa se je izobraževal sam. Sprva je bil pod italijanskimi vplivi. Teh pa se je kmalu otresel in se nato začel razgledovati po nemški romantiki, ki je zapustila v njem vidnejše sledove (...). Njegove skladbe so polne pristnih, čustveno široko zajetih doživetij (...)." Prema istom izvoru: "Podobno kot drugi tedanji skladatelji se je tudi Leban vneto zanimal za ljudsko pesem, rezultat je bil "Venec ipaskih (vipavskih, op. pis.) narodnih pesnij", ki ga je uredil njegov brat Janko in izdal leta 1883". Treba spomenuti, prema tom izvoru, da je A.A. Leban neke svoje zborove komponirao i na stihove Prešerna i Gregorčiča.*

13 *Usp. D. Cvetko, op. cit., str. 281: "Janko Leban (1855-1932) (...), izrazno manj močan kot njegov brat Avgust Armin. Njegove skladbe so bile zelo spevne, a bolj redke na posvetnem področju."*

14 *U svakom od ovdje citiranih Kuhačevih pisama J. Lebanu riječ je i o Lebanovoj pomoći Kuhaču u prikupljanju slovenskih narodnih napjeva i običaja. Tako 11.9.1879. Kuhač zahvaljuje Lebanu na napjevima koje je "ukajdio" i moli daljnju suradnju. U gradnji za biografski leksikon, Sl. gl. br. 115 nalazi se pismo upućeno J. Lebanu (Gorica, 26.11.1879)*

i više od toga, zatim poznavanje narodnog melosa - vidljivo i iz ovdje obradjene gradje - mogli su poslužiti Kuhaču da za svoj Biografski i muzikografski leksikon napiše kraći tekst i o Janku Lebanu. U tom smislu bilo bi moguće uvrstiti u naslov ovog rada i njegovo ime.

SUMMARY

After the death of the composer Avgust Armin Leban in 1879 a selection of his compositions was passed over by his brother Janko to F. Kuhač with the request that he might make an evaluation of them. On the basis of his examination of Leban's Latin Mass, Kyrie and Gloria from an unfinished mass, church songs and the collections "Little Flutes" and "A Wreath of Flowers" Kuhač readily admitted that Leban was a talented and original composer, closely in touch with the folkloristic tradition. Although he did not support his judgement, with arguments, in view of his orientation the appraisal is understandable. However, it should not be overlooked that the Croatian ethnomusicologist often tended to find what he wished to find and not simply what in fact existed.

u kojem Lebanov prijatelj (potpis nečitak) obavještava Lebana da Kocijančič nije objavio drugi svezak narodnih napjeva (rukopis se nalazi kod njegova prijatelja Gruntara), a bez toga nije moguće udovoljiti Kuhačevoj želji. Također obavještava Lebana, da Hajdrihovu ostavštinu uređuje Kosovel, te bi Kuhač mogao sam s njim stupiti u kontakt. Pismo završava s mišlju: "Prav bi bilo, ko bi tuđi bratski hrvatski narod poznal duševne proizvode slovenskih bratov". Leban je, dakle, veoma ozbiljno i s proširenom inicijativom izvršavao Kuhačeve molbe, a "nagrade noćem nobene; vse žrtvujem le za narod, kateri naj živi in naj se razsveti", napisao je Janko Leban Kuhaču, u pismu 19.8.1879. Za njegovu pomoć Kuhač se zahvalio riječima: "Veliku nagradu ne mogu Vam dati nu poslati ću Vam cielu moju zbirku bezplatno". (Arhiv Hrvatske, Kuhačeva muz. lit. ostavština, XVII, 52/VI, br. 227).